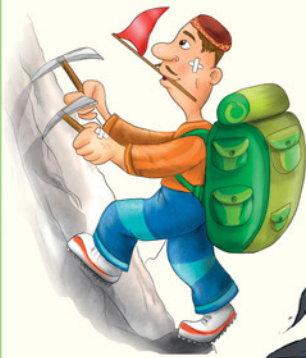

ТАТАРСТАН
ВАРИСЛАРЫ

Татар халык

Мәкальләре

— ❁ —
**ТУЛПАР, ТОЯГЫ КЫЗСА,
КАНАТЛАНЫП ОЧАР**

— ❁ —
*Эштә житез, уңган, үзен аяп тормый,
күп хезмәт итә, кызып китеп, тиз эшли торган
кеше турында әйтелә.*

ЮЛГА ЧЫКСАҢ, АЛДАГЫ КЕШЕНЕ
ЖИТӘРГӘ ТЫРЫШ,
АРТТАГЫСЫН КӨТМӨ

Берәр эшне башлап, максатка тизрәк ирешер өчен,
эленке-салынкы булмыйча, жәһәт эш итәргә
кирәклеген аңлата.

**ЖИККӘН АТЫҢ
ЖИЛДӘЙ БУЛСЫН**

*Тормышта, җитди эшләр башкарганда,
жебегән, ялкау кешеләргә таянма,
ярдәмчеләрең зирәк, үткен булсын
дигәнне аңлатып әйтелә.*

Төрле кыен хәлләргә дә чыдап,
жиңеп чыккан кеше турында әйтелә.

АТ – ТАУДА,
ЕГЕТ ЯУДА СЫНАЛА

САБЫР ИТКӨН –
МОРАДЫНА ЖИТКӨН

Эшне кыен дүп ташламыйча, чыдам булып
һәм ихтыяр көчөн туплап, уңай нәтижәгә
ирешкән кеше турында әйтелә.

САБЫР ЧЫДЫЙ,
САБЫРСЫЗ ЕЛЫЙ

Авырлыклардан курыкмыйча, алда торган эшне
азагынача башкарып чыккан кеше турында әйтелә.

АБРУЙ — ИРНЕҢ КУӨТЕ

Рухы белән көчле, кешеләргә ярдәмчел,
коллективта хөрмәт, абруй казанган
кешегә карата әйтелә.

ТӨРӨЗӨСЕНӨ КАРАМА,
ДӨРӨЖӨСЕНӨ КАРА

Кешене байлыгына, затлы йортына
карап түгел, ә кешелеклелек
сыйфатларына карап хөрмәт итәргә
кирәк дигәнне аңлата.

КҮЛНЕҢ КҮРКЕ – КАМЫШ,
ИРНЕҢ КҮРКЕ – НАМУС

*Ир-ат намуслы, уңай, матур сыйфатларга
ия булырға тиеш дигәнне аңлата.*

КИТАП — БЕЛЕМ ЧИШМӘСЕ

Кеше белмәгән китаптан укып
белә ала, чөнки анда
кешелек дөньясы ачкан белемнәр
тупланган дигәнне аңлата.

ЭЗЛӨГӨН ТАБАР

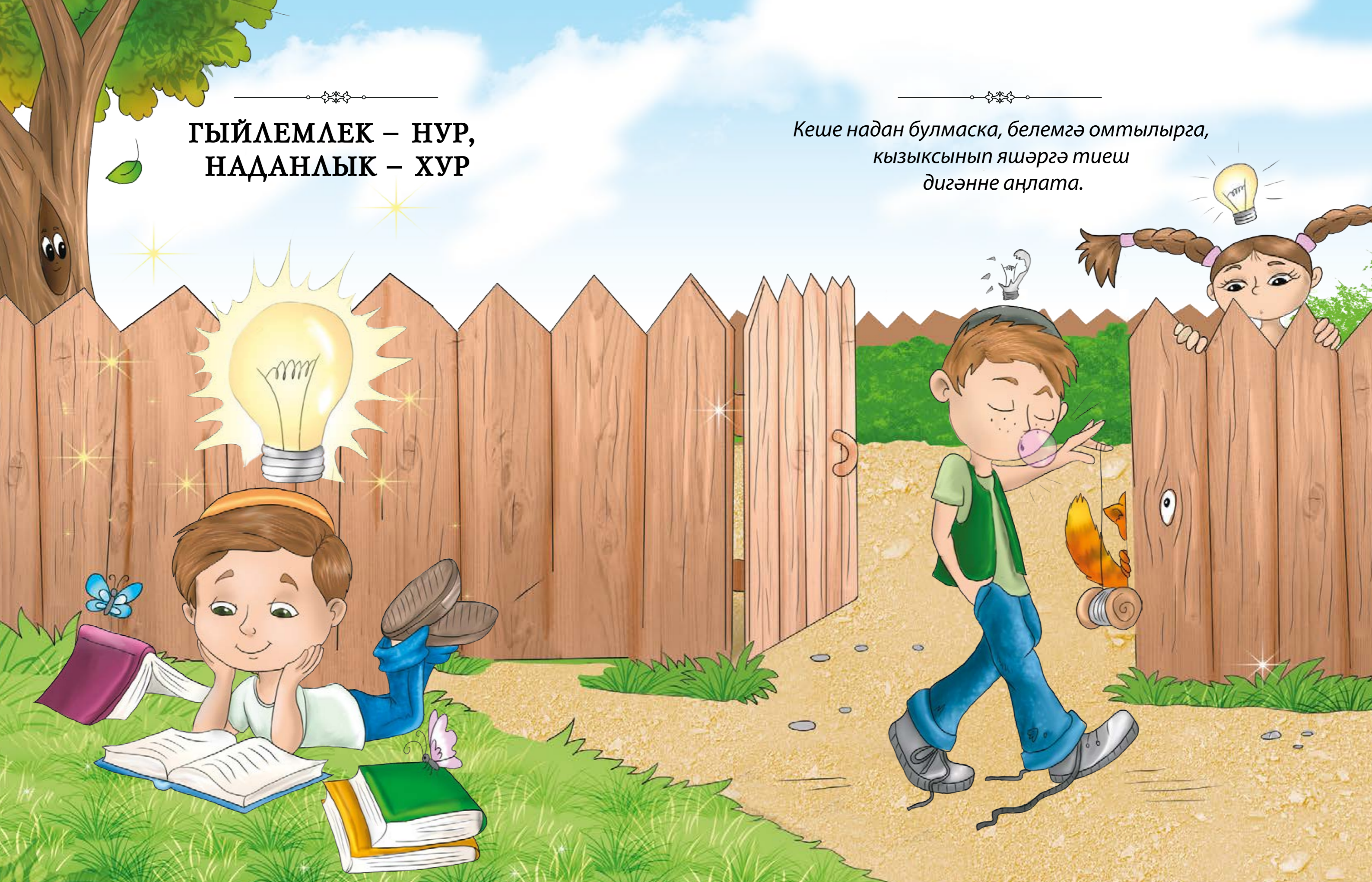

*Тик тормаган, кызыксынган, хэрэкэттэге
кеше, һичшиксез, ниндидер уңышка
ирешә дигәнне аңлата.*

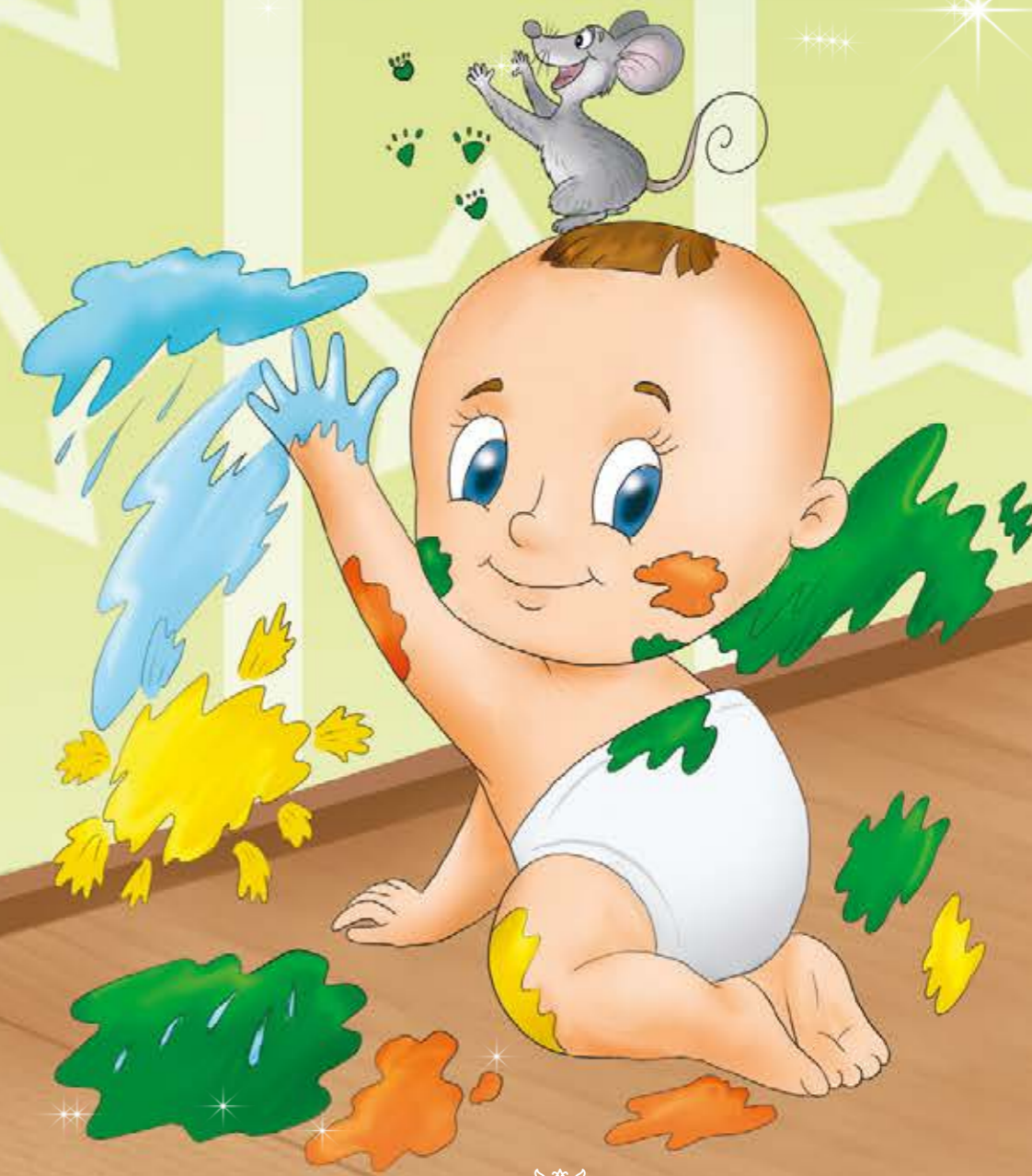

ГЫЙЛЕМЛЕК – НУР,
НАДАНЛЫК – ХУР

Кеше надан булмаска, белемгә омтылырга,
кызыксынып яшәргә тиеш
дигәнне аңлата.

—•••—
**БУЛАСЫНЫҢ
БУЫНЫННАН БИЛГЕЛЕ**

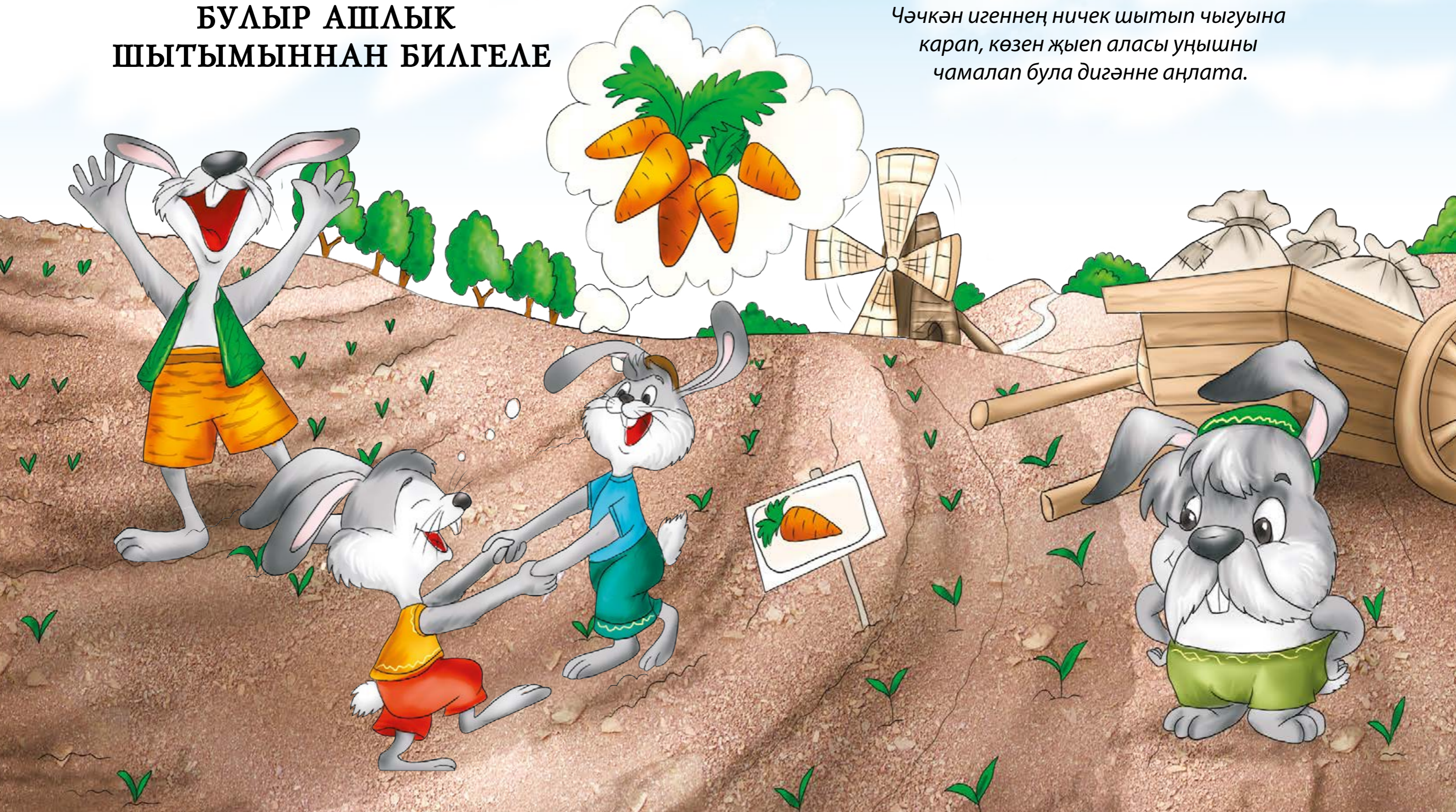
—•••—
*Баланың яшьтән үк гамәленә, эшенә, сүзенә, үзен
тотышына карап, киләчәктә нинди кеше булып
житешәсен чамалап була дигәнне аңлата.*

— ❁ —

БУЛЫР АШЛЫК ШЫТЫМЫННАН БИЛГЕЛЕ

— ❁ —

Чәчкән игеннең ничек шытып чыгуына
карап, көзен җыеп аласы уңышны
чамалап була дигәнне аңлата.

**БАЛАНЫҢ БАРМАГЫ АВЫРТЫР,
АНАНЫҢ ЙӨРӨГЕ АВЫРТЫР**

*Баласына килгән кыенлыкларны, авыру
һәм уңышсызлыҡларны ананың, үз йөрәгенә
якын алып, үзенә төшкән авырлык
кебек кабул итүен аңлатып әйтелә.*

АТАНЫ КҮРЕП УЛ ҮСӨР,
АНАНЫ КҮРЕП КЫЗ ҮСӨР

Ата кеше үзе белгэн һөнәрләргә,
горөф-гадәтләргә – улын, ана кеше кызын
өйрәтергә тиеш дигәнне аңлата.

АТА УЧАГЫН СҮНДЕРМӘ

*Ата йортын, туган нигезне онытма, олыгайган
ата-анаңа һәрвакыт ярдәм итеп яшә дигәнне
аңлатканда әйтелә.*

АЛТЫ КӨН АЧ БУЛСАҢ ДА,
АТА ГАДӘТЕН ЖҮЙМА

Нинди генә кыен хәлләргә очрасаң да,
ата-бабадан килгән горепф-гадәтләрне
ташлама дигәнне аңлата.

ОСТАЛЫК — ИҢ ЗУР БАЙЛЫК

Кулы һөнәр белгән оста һәрвакыт
матур тормышка ирешә ала
дигәнне искәртеп әйтелә.

УҢҒАН ЕГЕТ ХУР БУЛМЫЙ

Уңған-булған кеше беркайчан да
югалып калмый, теләсә
нинди эшне башкарып чыга ала
дигәнне аңлата.

ОСТАНЫҢ КУЛЫ БИИ

*Эшне жиңел, тиз һәм ипле итеп башкарган
оста куллы кешегә карата әйтелә.*

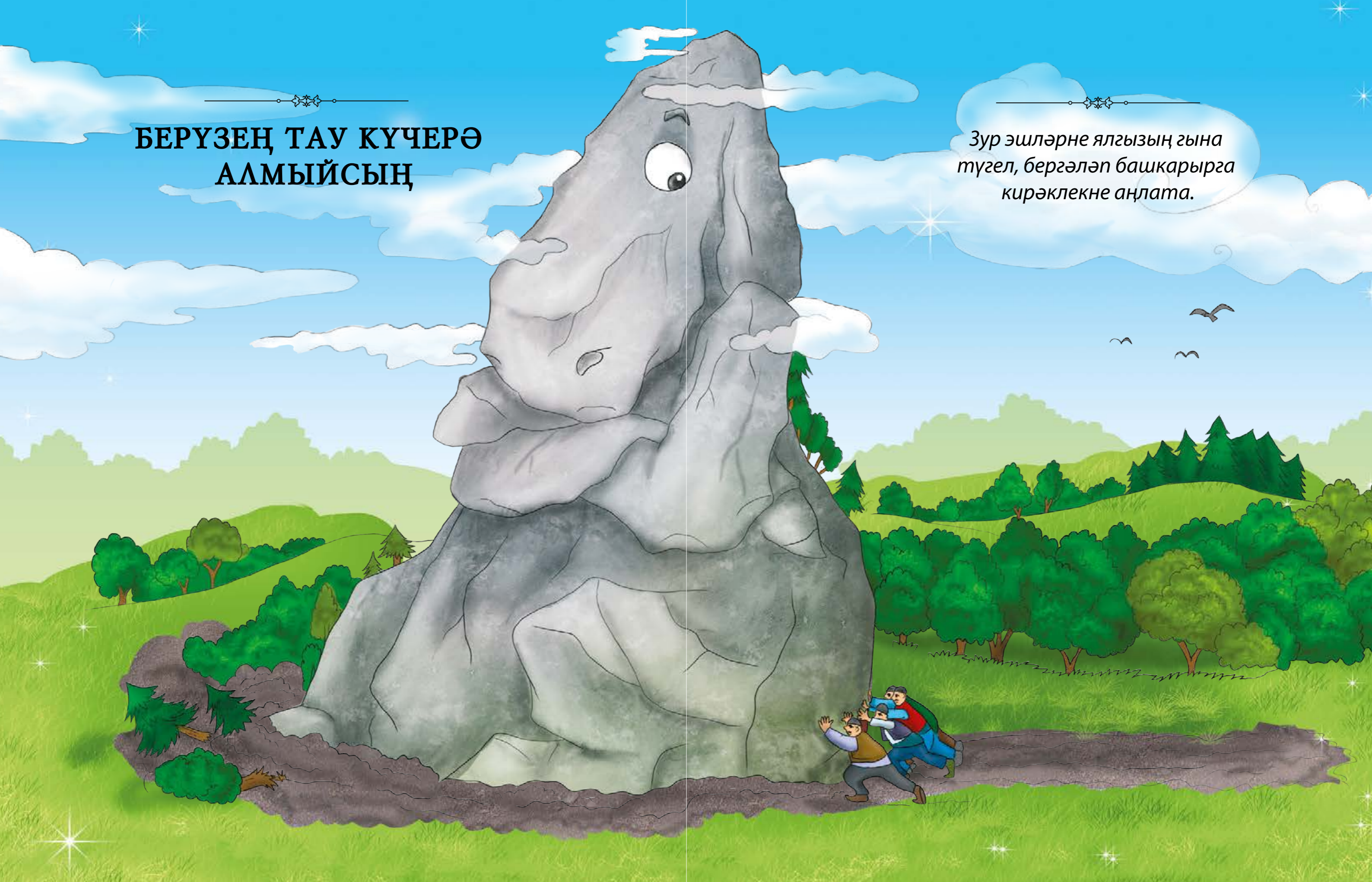
A vibrant illustration of a landscape. In the foreground, a blue waterfall cascades down a green hill. A smiling sun with a face is in the sky, surrounded by clouds. A bird is perched on a tree on the right. In the background, there are green hills, trees, and mountains. A person is fishing in a small boat on a river in the lower left. The scene is bright and cheerful.

БЕРДӨМЛЕК БАРДА –
ТЕРЕКЛЕК БАР

Бердәм, бер йодрыкка тупланып яшәгән
жәмгыятькә яки, бер фикердә булып, тату
яшәгән гаиләгә бернинди куркыныч та янамый,
тыныч, матур тормыш алып барырга мөмкин
дигәнне аңлата.

**БЕРҮЗЕҢ ТАУ КҮЧЕРӘ
АЛМЫЙСЫҢ**

*Зур эшләрне ялгызың гына
түгел, бергәләп башкарырга
кирәклекне аңлата.*

АЕРЫЛГАННЫ АЮ АШАР,
БҮЛЕНГӨННЕ БҮРЕ АШАР

*Күмәк эшне башкарганда, коллективтан
читләшеп, мәсьәләне һәркем үзенчә хәл
итәргә тырышу уңай нәтижә бирмәскә
мөмкин дигәнне аңлатып әйтелә.*

An illustration of a boy with brown hair, wearing a green t-shirt and brown shorts, kneeling on a sandy ground. He is using a hammer to drive a nail into a large, grey rock. The rock is cracking and shattering. To the left, a grey wolf with large ears and a purple flower on its head watches the boy with a surprised expression. In the background, there is a wooden fence and some green grass with yellow flowers. The scene is set outdoors.

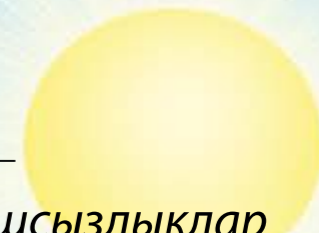
**ТЫРЫШКАН ТАБАР,
ТАШКА КАДАК КАГАР**

*Теләсә нинди кыенлыкларны да жиңеп,
максатына ирешкән кешегә карата әйтелә.*

ТЫРЫШКАННЫ ТАШ БӘЙЛӘ ДӘ
БАТЫР, УЛ БАРЫБЕР КАЛКЫР

*Тырыш кеше, бернинди дә кыенлыкларга
карамыйча, килеп чыккан каршылыкларны
жиңеп, бирешмичә, максатына туры бара
дигәнне аңлата.*

*Эшендә төрле кыенлыклар, уңышсызлыklar
очраса да, куйган максатына ирешми калмый
торган кешегә карата әйтелә.*

**ТЫРЫШ АСТА КАЛМАС,
АСТА КАЛСА ДА, БЕР
ӨСКӨ ЧЫГАР**

A vibrant illustration of a landscape. On the left, a waterfall cascades down a rocky cliff. A fish is jumping out of the water. In the foreground, a grey bird wearing a red and yellow striped vest is perched on a tree branch. In the center, a large hot air balloon with vertical stripes of red, blue, green, orange, and yellow is floating in the sky. Two people are visible in the basket. Other smaller hot air balloons and birds are scattered in the sky. The background features rolling green hills and a blue sky with white clouds.

— ❁ —
**СУ ТҮБӘНГӘ ОМТЫЛЫР,
КЕШЕ — ЮГАРЫГА**

— ❁ —
*Кешенең һәрвакыт алдына максат куеп,
планнар корып яшәвен, аның табигате
шундый булуын аңлатып әйтелә.*

An illustration of two brown bears in a hole. The bear on the left is lying down, looking towards the right, wearing a red headband. The bear on the right is sitting upright, looking towards the left, wearing a green headband. Yellow and green leaves are falling around them. The hole is dug into the ground, with some roots visible. The background is a light brown color with some green plants at the top and bottom edges.

ОМТЫЛГАН ИРЕШЕР,
ОМТЫЛМАГАН ЧӨРЕШЕР

Куйган максатка ирешер өчен көч куярга, нык
эшлэргә кирәк, тырышмаган кеше уңышка
ирешә алмый дигәнне аңлата.

Тырышкан кеше һәрвакыт алдында
торган максатына ирешүнең берәр юлын,
эмәлен табар дигәнне аңлата.

АККАН СУ ЮЛЫН ТАБАР

ТАТАР ХАЛЫК МӘКАЛЬЛӘРЕ

www.варислар.рф

«Татарстан Варислары» сериясенә электрон китаплары www.варислар.рф порталында урнаштырылган. Анда әлеге китапларны һәм аларга бәйле мультфильмнарны һәм мультимедияларны йөкләтеп алу һәм карау мөмкинлеге дә бар.

Электронные книги серии «Татарстан Варислары» размещены на портале www.варислар.рф с возможностью скачивания и просмотра книг и соответствующих мультфильмов и мультимедиа.

© Татарское Детское Издательство
www.tdpress.ru

ISBN 978-5-6043753-3-4

9 785604 375334